

TIETOJA
V. I. LENININ
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

(Helmikuu 1908 — toukokuu 1909)

1908

Helmikuu,
ennen 12 (25)
päivää.

Lenin ryhtyy valmistelemaan kirjaa „Materialismi ja empiriokritisismi”.

Lenin lähettää Pietariin kirjeen, jossa pyytää löytämään kolme vihkoa, jotka hän kirjoitti filosofian aiheista v. 1906 ja aikoi julkaista otsikoituna „Rivimarxilaisen huomautuksia filosofiasta”.

Helmikuu,
11 (24).

Lenin kutsuu koolle „Proletari” lehden toimituksen neuvottelukokouksen sen johdosta, että „Die Neue Zeit” lehdessä kirjoitettiin filosofian kysymyksiä koskevasta taistelusta VSDTP:ssa. Neuvottelukokouksessa hyväksytään yksimielisesti Leninin kirjoittama „Proletarin” toimituksen julkilausuman teksti.

Helmikuu,
12 (25).

A. M. Gorkille osoittamassaan kirjeessä Lenin kirjoittaa erimielisyyksistä, joita hänellä on A. Bogdanovin kanssa filosofiassa ja jotka olivat käyneet erikoisen kärkeviksi machilaisten kirjan „Kirjoitelmia marxilaisuuden filosofian johdosta” ilmestymisen jälkeen.

Maaliskuu,
11 (24).

A. M. Gorkille osoittamassaan kirjeessä Lenin antaa jyrkästi kielteisen arvion machilaisten kirjasta „Kirjoitelmia marxilaisuuden filosofian johdosta” ja korostaa sitä, että taistelu machilaisia vastaan filosofian kysymyksissä on välttämätöntä.

Huhtikuu,
3 (16).

A. M. Gorkille osoittamassaan kirjeessä Lenin ilmoittaa esiintyneensä julkisesti Bogdanovin, Bazarovin y.m. filosofiaa vastaan artikkelissa „Marxilaisuus ja revisionismi”, jonka hän kirjoitti kokoelmaa „Karl Marx (1818—1883)” varten.

- Huhtikuun 6 ja 18 (huhtikuun 19 ja toukokuun 1) p:n välillä.* A. M. Gorkin pyynnöstä Lenin käy hänen luonaan Caprin saarella. Lenin ilmoittaa siellä Bogdanoville, Bazaroville ja Lunatsharskille olevansa ehdottomasti eri mieltä filosofian kysymyksistä.
- Toukokuu.* Lenin valmistelee Lontoossa Britannian museossa kirjaansa „Materialismi ja empiriokritisismi”.
- Toukokuu — kesäkuun alkupuolisko.* Lenin kirjoittaa „Kymmenen kysymystä referentille” teeseiksi I. F. Dubrovinkin (Innokentin) esiintymistä varten A. A. Bogdanovin selostustilaisuudessa Genevessä.
- Kesäkuu, 18 (heinäkuu, 1).* Lenin kirjoittaa V. V. Vorovskille Odessaan kirjeen sen johdosta, että filosofiset erimielisyydet ovat kärjistyneet ja on kehkeytymässä ero Bogdanovin ryhmästä.
- Elokuu.* Lenin vaatii „Proletarin” toimituksen nimissä Bogdanovia esittämään julkisesti lehdistössä filosofiset ja poliittiset katsomuksensa.
- Syyskuu.* Lenin kirjoittaa alkulauseen kirjaan „Materialismi ja empiriokritisismi”.
- Lokakuu, 14 (27).* A. I. Jelizarovalle lähettämässään kirjeessä Lenin ilmoittaa saaneensa valmiiksi kirjan „Materialismi ja empiriokritisismi” ja pyytää antamaan varman osoitteen käsikirjoituksen lähettämistä varten.
- Marraskuu, ennen 4 (17) päivää.* Lenin lähettää „Materialismi ja empiriokritisismi” kirjan käsikirjoituksen konspiratiivisella osoitteella Moskovaan legaalisesti julkaistavaksi.
- Marraskuu, 27 (joulukuun, 10).* A. I. Jelizarovalle lähettämässään sähkössä Lenin antaa suostumuksensa siihen, että „Materialismi ja empiriokritisismi” painetaan moskovalaisessa kustantamossa „Zveno”.
- M. A. Uljanovalle osoittamassaan kirjeessä Lenin vaatii, että julkaisijan kanssa tehtävään sopimukseen merkitään vaatimukseksi kirjan „Materialismi ja empiriokritisismi” viipymätön julkaiseminen.
- Marraskuun 29 ja joulukuun 1 (joulukuun 12 ja 14) pn välillä.* Lenin ja Krupskaja muuttavat Genevestä Pariisiin, jonne siirtyy „Proletari” lehden julkaiseminen.

V:n 1908 loppu — v:n 1909 alku. Lenin lukee „Materialismi ja empiriokritisismi” teoksen korjausvedoksia.

1909

Vuoden alku. Lenin pitää esitelmiä filosofiasta Pariisin bolshevikkikerhossa.

Helmikuu, 1 (14). „Proletarin” toimituksen neuvottelukokouksessa Lenin vaatii toimitusta esiintymään julkisesti A. V. Lunatsharskin propagoimaa jumalanrakentamista vastaan.

Helmikuu, 24 (maaliskuu, 9). A. I. Jelizarovalle lähettämässään kirjeessä Lenin pyytää, ettei „Materialismi ja empiriokritisismi” teoksen korjausvedoksia luettaessa lievennettäisi Bogdanovia ja Lunatsharskia vastaan suunnattuja lausumia.

Helmikuu — huhtikuu. A. I. Jelizarovalle lähettämässään kirjeissä Lenin vaatii jouduttamaan „Materialismi ja empiriokritisismi” teoksen julkaisemista.

Maaliskuu, 10 tai 11 (23 tai 24). Lenin lähettää Moskovaan „Materialismi ja empiriokritisismi” teostaan varten „Lisäyksen IV luvun 1. §:ään. Miltä taholta N. G. Tshernyshevski lähti arvostelemaan kantilaisuutta?”.

Huhtikuun 29 ja toukokuun 4 (toukokuun 12 ja 17) pn välillä. Moskovassa ilmestyy Leninin kirja „Materialismi ja empiriokritisismi. Arvostelevia huomautuksia eräästä taantumuksellisesta filosofiasta”.

Toukokuu, 4 (17). Lenin lähettää kirjansa „Materialismi ja empiriokritisismi” Rosa Luxemburgille ja pyytää mainitsemaan aikakauslehdessä „Die Neue Zeit” kirjan ilmestymisestä.

Kesä. Lenin käy Paul Lafargue'in luona ja keskustelee tämän kanssa teoksestaan „Materialismi ja empiriokritisismi”.

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
1908	
KYMMENEN KYSYMYSTÄ REFERENTILLE	1—4
MATERIALISMI JA EMPIRIOKRITISISMI. <i>Arvostelevia huomautuksia eräästä taantumuksellisesta filosofiasta</i>	5—356
<i>Alkulause ensimmäiseen painokseen</i>	7
<i>Alkulause toiseen painokseen</i>	10
<i>Johdannon asemesta. Kuinka eräät „marxilaiset” ovat vuonna 1908 ja eräät idealistit vuonna 1710 koettaneet kumota materialismia</i>	11—28
<i>I luku. Empiriokritismin ja dialektisen materialismin tietoteoria. I</i>	29—87
1. Aistimukset ja aistimuskompleksit	29
2. „Maailman elementtien löytö”	42
3. Alkuperuste-koordinaatio ja „naivi realismi”	56
4. Onko luonto ollut olemassa ennen ihmistä?	64
5. Ajatteleeko ihminen aivoilla?.....	76
6. Machin ja Avenariuksen solipsismista.....	83
<i>II luku. Empiriokritismin ja dialektisen materialismin tietoteoria. II</i>	88—135
1. „Olio sinänsä” eli V. Tshernov kumoaa Fr. Engelsiä	88
2. „Transcensuksesta” eli V. Bazarov „muokkaamassa” Engelsiä	97
3. L. Feuerbach ja J. Dietzgen oliosta sinänsä	108
4. Onko objektiivinen totuus olemassa?	113
5. Absoluuttinen ja suhteellinen totuus eli A. Bogdanovin löytämästä Engelsin eklektisismistä	122
6. Käytäntökriteeri tietoteoriassa	129

<i>III luku.</i> Dialektisen materialismin ja empiriokritismin tietoteoria. III.....	136—186
1. Mitä on materia? Mitä on kokemus?	136
2. Plehanovin virhe „kokemus”-käsitteen suhteen	143
3. Syysuhteesta ja välttämättömyydestä luonnossa	146
4. „Ajattelun ekonomian (säästämisen) periaate” ja kysymys „maailman ykseydestä”	162
5. Paikka ja aika.....	167
6. Vapaus ja välttämättömyys	180
<i>IV luku.</i> Filosofiset idealistit empiriokritismin asekuoppaneina ja seuraajina	187—244
1. Kantilaisuuden arvostelu vasemmalta ja oikealta	187
2. Siitä, kuinka „empiriosymbolisti” Jushkevitch pilkkasi „empiriokriitikko” Tshernovia	198
3. Immanentit Machin ja Avenariuksen asekuoppaneina	202
4. Mihin empiriokritisiimi on kehittymässä?	211
5. A. Bogdanovin „empiriomonismi”	220
6. „Symbolien” (eli hieroglyfien) „teoria” ja Helmholtzin arvostelu.....	227
7. Kahdenlaisesta Dühringin arvostelusta	233
8. Kuinka J. Dietzgen saattoi miellyttää taantumuksellisia filosofi-ja?	238
<i>V luku.</i> Uusin vallankumous luonnontieteessä ja filosofinen idealismi	245—308
1. Nykyaikaisen fysiikan kriisi	247
2. „Materia on kadonnut”	253
3. Onko liike ilman materiaa ajateltavissa?	261
4. Kaksi suuntausta nykyisessä fysiikassa ja englantilainen spiritualismi	269
5. Kaksi suuntausta nykyisessä fysiikassa ja saksalainen idealismi	278
6. Kaksi suuntausta nykyisessä fysiikassa ja ranskalainen fideismi	285
7. Venäläinen „fyysikko-idealisti”	294
8. „Fyysillisen” idealismin olemus ja merkitys	297
<i>VI luku.</i> Empiriokritisiimi ja historiallinen materialismi	309—351
1. Saksalaisten empiriokriitikkojen retkeilyt yhteiskuntatieteiden alalle	309
2. Kuinka Bogdanov oikoo ja „kehittelee” Marxia	317
3. Suvorovin „Yhteiskunnallisen filosofian perusteista”	326

4. Puolueet filosofiassa ja filosofiset tompellit	330
5. Ernst Haeckel ja Ernst Mach	341
<i>Loppulause</i>	352
<i>Lisäys IV luvun 1. §:ään.</i> Miltä taholta N. G. Tshernyshevski lähti arvostelemaan kantilaisuutta?	354—356
<i>Huomautuksia</i>	357—367
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i>	369—373

 KUVIA

V. I. Leninin kirjan „Materialismi ja empiriokritisismi” ensimmäisen painoksen kansi.— 1909	6—7
--	-----

**Karjalan ASNT
Kulttuuriasiain ministeriön
Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino**

Sortavala, Karjalankatu, 32
